

Екатерина Бончева

Акценти

Адрес на редакцията: гр. Казанлък, бул. "Розова долина" 100, офис 8 (срещу Митницата)

ЯНКО КОСТАДИНОВ: НЯМА ЗАПЛАТИ ПОД 650 ЛВ. В „АРСЕНАЛ“

Само 3% са заплатите под 700 лева, казва Янко Костадинов, директор „Финанси и икономика“ на „Арсенал“ АД.

Той е категоричен, че *брутните работни заплати в „Арсенал“ се запазват, променят се основните.*

- Г-н Костадинов, в началото сме на 2018 година, как започва тя за „Арсенал“?

Първото полугодие до голяма степен е обезпечено с договори и очакваме през този период да осигурим необходимите продажби и за втората част на годината.

дина с оптимизъм, както винаги досега. Има много работа още, която трябва да бъде свършена, за да дадем някаква оценка за цялата година, но нещата са до-

- Предвид увеличението на минималната работна заплата в страната от 1 януари 2018 година, какво става с работните

заплати в „Арсенал“? Какво се предвижда в тази посока?

- Минималната работна заплата в България е факт и е задължителна за всички. Аз и преди съм го казвал, че „Арсенал“ отдавна е прескочил тази граница на минимална работна заплата. В началото на 2018 година няма увеличение на работните заплати. Има само реструктуриране, т.е. трансформиране на една част от плаващата заплата в основна и това е предизвикано точно от промяната на минималната работна заплата у нас. Имам предвид, че част от премиите, които се дават, се трансформират в основни заплати и това засяга абсолютно всички категории персонал. Да, основната работна заплата се увеличава и с това се увеличават и всички свързани с нея доплащания. Увеличението на основните заплати става на база извършена през 2017 година оценка на качествата на работниците и служителите от прекия им ръководител, т.е. увеличението на основните работни заплати ще бъде различно и ще зависи от тази оценка.

Това, което искам да подчертая и съм казвал и преди, и сега, е, че минималната работна заплата в „Арсенал“ не е 510 лева, а доста над това, като се добавят всички допълнителни плащания към нея. Спокойно мога да кажа, че в „Арсенал“ няма заплата под 650 лева или ако има, това са единици. Делът на заплатите под 700 лева тук е не повече от 3% от общия размер. На този етап в „Арсенал“ брутните работни заплати се запазват, те не се променят спрямо миналата година, променят се само основните заплати.

Що се отнася до средната работна заплата в „Арсенал“, тя е по-висока от средната за страната и е една от високите заплати в отрасъл „Преработваща промишленост“.

Продължава на стр. 4

Шанс за работа

„Арсенал“ АД търси да назначи специалисти за следните работни позиции, с месторабота в Казанлък:

1. Инженер проектант по част Електро
2. Инженер проектант КИП и А /Контролно-измервателни прибори и Автоматизация/
3. Инженер проектант Електро и КИП и А

Изисквания към кандидатите:

Висше техническо образование- бакалавър или магистър; Владее на чужди езици е предимство; Компютърни умения – MS office, Internet, Auto CAD, EPLAN, софтуер за управление и проектиране; Опит в проектирането на системи за управление, базирани на промишлени контролери, КИП и А съоръжения, промишлена автоматизация и електроинсталации; Познания в съответната нормативна база и специализирани софтуерни продукти; Личностни качества: способност за работа в динамична среда, аналитично мислене, организиране, прецизност.

Необходими документи за кандидатстване: Автобиография Актуална снимка Мотивационно писмо

Фирмата предлага много добро възнаграждение.

Лице за контакт - Васил Вълчев, на телефон: 0888 510 231

Кандидатурите ще бъдат разглеждани при стриктна конфиденциалност и спазване на ЗЗЛД/ Закон за защита на личните данни/. Контакт ще бъде осъществен само с одобрените по документи кандидати.

Повече информация - **отдел „Личен състав“** на фирмата, на телефон: 0431/ 5 77 47

Документи и формуляри за кандидатстване могат да бъдат изтеглени от сайта на „Арсенал“ АД

arsenal@arsenal-bg.com/kadri

или получени от **геше „Пропуски“ на централен портал от 7,00 до 17,00 часа.**

Попълнените документи могат да бъдат изпратени на електронен адрес: kadri@arsenal-bg.com или подадени лично в Приемната на фирмата всеки делничен ден от 8,30 до 15,30 часа, на адрес: гр. Казанлък, бул. „Розова долина“ № 100, Офис №4

Документи за кандидатстване могат да се получат и в Приемната на „Арсенал“ АД, на същия адрес.

КС РЕШИ ЗА ЗАПЛАТИТЕ:

Спорната разпоредба от Кодекса на труда остава в сила

Конституционният съд (КС) на България отхвърли искането на националния омбудсман Мая Манолова за отмяна на правото на работодателя при временни затруднения да заплаща само 60% от брутното възнаграждение.

След решението на КС остава в сила разпоредбата на чл. 245, ал. 1 от Кодекса на труда. Тя дава право на работодателя при временни затруднения да забави плащането на 40% от трудовото възнаграждение. За работодателя остава задължението да изплати остатъка от заплатата заедно със законната лихва върху него.

„Трибуна Арсенал“

МОТИВИРАЙТЕ

своите служители, клиенти и партньори

Edenred Идънред България www.edenred.bg
Тел: + 359 2 974 0220 bulgaria@edenred.com

Издателски съвет: Николай Ибушев, Янко Запрянов, Цветан Шиков, Добрин Драгнев.

Редколлегия: Деляна Бобева - гл. редактор, Диана Нейчева, Мария Рашкова, Първолея Петкова, Мария Пискова, Миран Маденджиян, Юлия Младенова, Венко Юнаков.

Със съдействието на КНСБ и КТ "Подкрепа" в "Арсенал" АД.

СВЕТЛАНА – „ПОДКРЕПА“ – „АРСЕНАЛ“

Наличието на Колективен трудов договор, начинът, по който той се договаря с арсеналското ръководство, заинтересоваността и отговорността и на двете страни, не се среща често - нито у нас, нито в чужбина, твърди Светлана.

С клаузите в повече от записаното в Кодекса на труда, чрез които КТД в „Арсенал“ подобрява заплащането и условията на работа, хората в казанлъшката оръжейница са свикнали. Истината обаче е, че редица от придобивките по КТД далеч не са задължителни по Кодекс и без наличието на резултатен диалог във фирмата, те нямаше да са факт. С поглед назад във времето Станчева „хваща“ с едно шеговито изречение разликата между преди и сега: „Преди плачехме за работно облекло, сега ни наказват - имаме, но не го носим“.

Разлика между „преди“ и „сега“ тя има право да отчита, защото познава развитието на нещата в отношенията между работодатели и синдикати в „Арсенал“ в течение на цели 25 години. Като всички арсеналци, точно знае датата на идването си тук - 25.08.1992 г. Само два месеца и половина след това започва историческата стачка на жп-линията на Тулово на 18-и ноември 1992-ра. От тия бурни години е минало не само време, натрупан е

ява над 1 500 работници и служители. Промяната в мисленето на синдикалистите тя вижда в осъзнаването на границата, до която техните искания могат да стигнат - така, че да бъдат изпълними от ръководството. Все пак, без работодател няма работа, няма как да има и синдикати, казва Станчева. С две думи, за арсеналските синдикати, според зам.-председателя на ФСО на КТ „Подкрепа“, важи:

„Знаем си мястото“

Успехите на диалога във фирмата са осезаеми за всеки арсеналец - диференциалното заплащане на база вложения труд, добавките за храна във вид на месечни ваучери, изплащани в удвоен размер за Коледа и Великден, транспортните разходи за отдалеченост, работното облекло, безплатните почивки на море в Несебър, допълнителният платен отпуск, по-високият процент за прослужено време, заплащането на нощния и допълнителния труд, защитата на работното място, редовните обучения и допълнителните инструкции по трудово-правни въпроси.

като щатен зам.-председател, тя прилага и на работното си място - консултира ежедневно в лични срещи с

освобождаването от работа. „Има очевадни нарушения на трудовата дисциплина, които са факт и е нелепо

налци, заедно - „Подкрепа“ и КНСБ, първо протестира до гарата в Казанлък, но без резултат. И тогава поемат към Тулово. Светлана помни обича и подкрепата на хората - храната и топлия чай, който стачкуващите получават. След преживяното тя разбира, че синдикализмът е в сърцето ѝ. Никога не го напуска. Нито той - нея. За ради работата си, която обича, тя остава в България и в „Арсенал“, когато съпругът ѝ преди 20 години тръгва да търси препитание по света в помощ на семейството. Бил е в Израел, и в САЩ, и по Европа, а на Светлана се наложило да разбира от всичко - и асмата да пръска, и тоци да ремонтира. Семейството им сега е поделено по равно на две - между България и Испания. Тук Светла живее с малкия си син, Яни, ученик в казанлъшката ПГ „Иван Хаджиенов“. Големият, Тодор, е при баща си Станислав в Испания. Всички заедно са стегнали къщата в Николаево, където ще посрещат и най-новия член на семейството - снахата Лора, родом от Видин. Младите се запознават в Испания, но сватбата е през юни в Казанлък. Светлана се стига от сега - отворила е чисто нов тефтер със задачки. Поела е цялата организация. Най-се радва на подготовката на украсата - решена е да я направи съвсем сама - собственоръчно, както тя си знае. Сигурна е, че ще се справи - нали гледа цял офис орхидеи, а уж това било капризно цвете... Който е бил при нея, знае: цветарството е слабостта на зам.-председателката на „Подкрепа“ в „Арсенал“. И с цветята, и с всичко останало в двора на къщата в Николаево тя се вихри безкрай. Обича да бъде там. Лятото двамата с Яни напускат Казанлък, чакат събирането на родата у дома. Яни бил първото дете на Николаево за новия век. Тръбвало да има и подарък по това повод, но нещо „забравили“ да му го дадат... Кое не му пречи да си обича родното - по принцип няма желание да напусне България, споделя Светлана. И тайно се радва на това - за нея домът е там, където са близките, а семейството, макар и пръснато на хиляди километри, си остава най-важното. За мъритите от фамилията тя не спира да тъгува, особено за баща си. За живите си пожелава: „Да са здрави, че това е всичко!“. Типичен водолей, връщ и кипящ у дома, в работата, във всичко, което прави, Светлана тия дни празнува рожден ден - 23-и януари. Със Станислав, Тодор и Лора се поздравяват през нета, фейсбука, скайпа и телефона. А тук Светлана Станчева си празнува с Яни и приятели. Тя е богата с приятелите си - истински, верни и проверени с годините. Много от тях, разбира се, арсеналци. Няма как - след името Светлана от само себе си се нареждат още и „Арсенал“ и „Подкрепа“.

Диана Рамналиева

Светлана Станчева е от хората, чието лично име не свършва просто с изреждането на собствено, бащино и фамилия. Като каже „Светлана Станчева“, в „Арсенал“ веднага добавят: „Заместник-председател на ФСО на КТ „Подкрепа“. За онези, които цял живот изразват в работата си на едно място, е така. Усещам го веднага - още не почнал разговорът ни и Светлана занарежда едно през друго: „В България, и особено в „Арсенал“, синдикализмът е на много по-високо ниво

от това, което познавам в други страни...“. А тя познава. Като член на Изпълнителния съвет на Синдикалната федерация на металработниците и машиностроителите към „Подкрепа“, Станчева участва в реализацията на редица евро-проекти по линия на профсъюзите - у нас и в чужбина. Убедено ми казва: „Далеч по-напред сме от много държави по отношение на диалога с работодателите“. Знае как са нещата в Сърбия, Турция, Македония, Хърватска, Полша, Литва, Испания, дори - Брюксел.

Семейството

и опит. „И ние, синдикалистите, и ръководството на фирмата, заедно сме извървели дълъг път на диалог и решаване на конкретни проблеми, променихме мисленето си“, казва щатният зам.-председател на организацията, която в казанлъшката оръжейница набро-

В „Арсенал“ се работи активно по линия на информиране и консултиране на работниците и служителите, каквато е и темата на форумите в чужбина, в които Станчева участва напоследък. Опитът от участията си в семинарите,

членовете на „Подкрепа“, а и планово - по заводски организации.

Осем са секциите по отделните заводи, които ръководството на синдиката във фирмата координира. „Членският състав е далеч по-малък от този на КНСБ, но в „Арсенал“ отдавна сме надхвърлили съперничеството между двата синдиката“, казва Станчева. Даже една от най-близките нейни приятели е активист от КНСБ. Затова разширяването на ФСО на КТ „Подкрепа“ се търси не в „кражба“ на членове от един синдикат в друг, а в убеждаването на тези, които не членуват в синдикати, да бъдат привлечени в организацията.

В тази посока, до месец, предстои „Подкрепа“ в „Арсенал“ да се добие с нова, изцяло младежка организация, сподели Светлана Станчева. Тя е единственият щатен администратор на „Подкрепа“ тук - председателят Любомир Лалев не е на трудов договор към синдиката. Но всеки ден двамата координират дейността. Разпределили са си функциите и си знаят задачите.

Най-неприятни в тая дейност за Светлана са срещите с лъжата. Както е известно, синдикатите в „Арсенал“ имат думата при решаване на основни трудово-правни въпроси, включително

някой, който ги е допуснал, да ми каже, че не е имало такова нещо и да търси защита, когато е в явно нарушение. Ние познаваме закона и се информираме какво се случва по места“, - казва за такива случаи зам.-шефът на ФСО на КТ „Подкрепа“ в „Арсенал“. Станчева работи в тясна връзка със секционните председатели по заводи и познава хората си лично - до ниво цехови отговорници. Държи на документацията по всички въпроси и разчита, че времето на общите приказки, включително и за трудовите съдебни дела, е минало отдавна.

„Подкрепа“ е в сърцето на Светлана

Тя е от първите ентузиастки, които в годините след 1989-а в сините редици на новия български синдикат воюваха за принципите на демокрацията. Най-ярко помни и никога няма да забрави стачката на жп-възела Тулово, ужасната гледка на бити от полицията хора, злобата и жестокостта на докараните служители на звеното за борба с масовите безредици. 3 000 арсеналци и техни последователи блокират жп-линията тогава, заради срыв във ВПК и неизплатени няколко месеца заплати. Става по време на кризата в правителството на Филип Димитров. Арсе-

ВЪЗСТАНОВЯВАТ КОРПУСА ПО УЧЕБНА ПРАКТИКА В БИВШИЯ МЕХАНОТЕХНИКУМ?

7 фирми от Казанлък с готовност да изплащат стипендии за ученици, сключили договори за работа при тях

Дуалната форма на обучение в казанлъшката ПГ „Иван Хаджиенов“ да продължи и след края на проекта ДОМИНО догодина, като учениците, които се обучават, да получават стипендии.

вен, според бъдещите потенциални работодатели на средношколците и според представителите на МОН и гимназията.

По предложение на директора на ПГ „Иван Хаджиенов“ Марияна Демирева,

вота на училището.

Предвижда се учениците, които ще получават такива фирмени стипендии, да сключват договори с клауза за ангажимент след завършено средно образование, който им осигурява работа в

шината от учениците. Това предложение направи по време на работната среща в гимназията Иван Иванов, управител на „Промеханика“ ЕООД. Пред представителите на МОН, проект ДОМИНО и Община Казанлък, бившият директор на „Арсенал“ отправи предизвикателството за тази реализация, като финансовите измерения на проекта се поделят между местния бизнес и публичната организация или държавата.

Предизвикателството към представителите на държавата, в лицето на дирекция „Професионално образование“ към МОН и РУ по образованието, остана без отговор и коментар, но бе радушно коментирано и прието от представителите на местния бизнес и ръководството на гимназията.

Директорката на професионалната гимназия Марияна Демирева пое ангажимент още следващата седмица на работна среща с фирмите-партньори това предложение да се обсъжда и се търсят форми за неговото реализиране.

Демирева е категорична, че не е невъзможно това да се реализира, независимо от огромните усилия и включване на местната общност,

представители на различни среди в общината за изработване на общинска стратегия за професионалното образование в района, отчитайки и потребностите на местните фирми. Цветкова оцени високо усилията на професионалната гимназия за връщане на старата слава на най-реномираното в региона техническо училище и работата по проект ДОМИНО.

Груба грешка ще е държавата да изоставя бизнеса в това му усилие на принципа: „Сами се оправяйте!“, бе тезата на бившия арсеналски директор Иван Иванов от „Промеханика“. Той препоръча на представителите на МОН да бъдат своевременно съобразени и актуализирани учебните планове и програми за професионалното образование у нас с бързите темпове, с които роботизацията навлиза в индустрията, както и със спецификата на района, оформил се като „класически машиностроителен район от 1925 година насам“.

464 са обучаващите се в различни специалности през тази учебна година ученици в ПГ „Иван Хаджиенов“. 224 от тях са ученици, които се обучават в дуалната форма. 63-ма от тях са в „Арсенал“, които работят по две специ-

Да се възстанови корпусът за учебна практика, съществуващ допреди 15-ина години на територията на някогашния Механотехникум и се създаде общинска стратегия за развитие на професионалното образование на територията на общината.

Това са трите основни новини, излезли от проведеня форум, посветен на дуалното обучение. Домакин и инициатор на дискусиите бе колективът на ПГ „Иван Хаджиенов“ в Казанлък.

Форумът бе уважен от представители на дирекция „Професионално образование“ в Министерството на образованието, от българо-швейцарския проект за дуално обучение ДОМИНО, БТПП, Стопанската камара, Регионалното управление на МОВ, Община Казанлък, представители на казанлъшкия бизнес в лицето на фирми-партньори по проекта за дуално обучение, родители и ученици.

По време на работната среща бяха направени общи изводи и анализи за проблемите, които партньорите срещат при обучението на учениците: двегодишната вече липса на форма на трудов договор, който фирмите, наемащи ученици на работа в дуална форма на обучение да ползват, нерешеният все още въпрос за социалните и здравни осигуровки на учениците, които в момента се поемат от фирмите, и проблемът с мотивацията и трудовата дисциплина на младежите.

Проблемът с мотивацията и интереса към професионалното образование сред подрастващите и техните семейства е най-същест-

ва, според бъдещите потенциални работодатели на средношколците и според представителите на МОН и гимназията. По предложение на директора на ПГ „Иван Хаджиенов“ Марияна Демирева, вота на училището. Предвижда се учениците, които ще получават такива фирмени стипендии, да сключват договори с клауза за ангажимент след завършено средно образование, който им осигурява работа в шината от учениците. Това предложение направи по време на работната среща в гимназията Иван Иванов, управител на „Промеханика“ ЕООД. Пред представителите на МОН, проект ДОМИНО и Община Казанлък, бившият директор на „Арсенал“ отправи предизвикателството за тази реализация, като финансовите измерения на проекта се поделят между местния бизнес и публичната организация или държавата. Предизвикателството към представителите на държавата, в лицето на дирекция „Професионално образование“ към МОН и РУ по образованието, остана без отговор и коментар, но бе радушно коментирано и прието от представителите на местния бизнес и ръководството на гимназията. Директорката на професионалната гимназия Марияна Демирева пое ангажимент още следващата седмица на работна среща с фирмите-партньори това предложение да се обсъжда и се търсят форми за неговото реализиране. Демирева е категорична, че не е невъзможно това да се реализира, независимо от огромните усилия и включване на местната общност,

която е и член на групата „Експерти за Казанлък“, с цел повишаване на интереса към професионалното образование чрез дуално обучение, до фирмите-партньори на гимназията по проект ДОМИНО, е постигнато принципно съгласие за възможност при определени условия за изплащане на стипендии от втория учебен срок на настоящата учебна година на всички ученици, които се обучават в такава форма.

Предложението с конкретни параметри на финансовото стимулиране, под формата на стипендии, вече е изпратено до 7-те фирми-партньори в дуалното обучение, като през следващата седмица предстои поредна работна среща за уточняване на конкретните условия на предложението и размера на стипендията.

Предложението на ръководството на професионалното училище до 7-те фирми-партньори на проекта предвижда учениците от 9-и клас на гимназията от специалностите Машини с ЦПУ и Мехатроника да имат право на стипендии от втория учебен срок. Размерът на стипендиите да е 50 лева, предвижда още училищното предложение до бизнеса в града. Дискусии към момента има по отношение на средния успех на учениците, с право на такива бизнес стипендии: част от фирмите настояват минималният среден успех да е мн. добър 4,50, а не добър 4.00, както е записано в предложението. Друго условие за получаването на стипендия е активното участие в жи-

сответната фирма или стипендия при договор за продължаващо образование в техническа специалност на ВУЗ.

За разлика от предходните две години на проекта ДОМИНО, сега учениците ще получават на практика половината от сумата – 50 лева, 25 лева месечно, докато са ученици, а останалата част от нея – след започване на работа в дадената фирма или започване на обучение в техническа специалност във ВУЗ. Бонус обаче е директният фирмен ангажимент за осигуряване на работа. Средствата за тези стипендии ще се осигуряват от 7-те фирми-партньори в проекта ДОМИНО, реализиран в ПГ „Иван Хаджиенов“. Това са: „Арсенал“ АД, партньор по проекта от самото му начало и инициатор за създаване на специалността Мехатроника в гимназията, по лична идея и предложение на изпълнителния директор Николай Ибушев, „М+С Хидравлик“ АД, „Гуала Клоужърс Тулс“ АД, ЮМТ ЕООД, „Промеханика“ ЕООД и новите партньори – КРЕС АД и „Капрони“ АД. Двете фирми ще приемат също ученици в дуална форма за обучение и работа при тях от началото на новата учебна година в двете специалности: Машини с ЦПУ и Мехатроника.

Да се възстанови на база публично-частно партньорство работещият и полезен допреди 15 години разрушен корпус за учебна практика на територията на Професионалната гимназия, с цел придобиване на базисни практически знания по определени професии и преодоляване на първоначалния страх от ма-

каквито изисква едно такова дело.

Допреди 15 години Корпусът по учебна практика на бившия Механотехникум обучаваше ученици в оборудвани с различни машини цехове за различните видове учебни практики. Годици на безстопанственост и лошо управление доведоха до порутване на част от корпуса, а ценните машини бяха изнесени или продадени. Някои от тях отидоха за скрап.

Словесна провокация от страна на инж. Владимир Чучумишев, член на групата „Експерти за Казанлък“, общински съветник и представител на „Арсенал“, стана повод зам.-кметът на Община Казанлък Цветолина Цветкова да обяви намерението на Община Казанлък да се сформира работна група с

алности - Машинен оператор ЦПУ и Мехатроника.

Най-голямата фирма в региона - „Арсенал“ АД, има готовност да изплаща стипендиите на всички ученици, които сключат договори, на база предложението на гимназиялната управа и отговарят на съответните условия, е заявената готовност по време на съвместна среща с директора на ПГ „Иван Хаджиенов“ отстрана на изпълнителния директор на фирмата Николай Ибушев.

През следващата седмица предстоят конкретните разговори на партньорските фирми по отношение на училищното предложение.

Темата е в развитие.

Деляна Бобева

Продължава от стр. 1

...НЯМА ЗАПЛАТИ ПОД 650 ЛВ...

- Преди половин година въведохте допълнителен финансов стимул, наречен „Присъствие и трудова дисциплина“, чиято основна цел бе да се стимулират работниците при изпълнение на производствените задачи и да се намалят отсъствията по болест, тъй като дружеството отделя огромни ресурси за изплащане на болнични листове. Има ли резултат от тази мярка?

- За съжаление, не. Анализът, който извършихме в рамките на едно тримесечие, показва, че не само не е намаляла сумата, която работодателят плаща за болнични, а напротив – този размер, макар и с малко, е нараснал. Това означава, че начинът, по който беше решено допълнително да се стимулират работещите за т. нар. присъствие, не дава абсолютно никакви резултати. В тази връзка ръководството реши от 1 януари 2018 година този стимул да се дава само и единствено за пълен работен месец. Какво означава това? Ако месецът е от 168 работни часа, то трябва 168 часа работникът да е бил на работа или в платен служебен отпуск, или в командировка. Всички останали случаи, всякакви други отсъствия лишават на 100% всеки един работещ от този допълнителен бонус.

- Разходите за социална политика на „Арсенал“ се увеличават с всяка изминала година, като обхва-

щат все по-широк кръг дейности. Какво се предвижда като придобивки в социалната сфера за 2018 година?

- Да, разходите за социални дейности се увеличават и едва ли има друга фирма в България, която да отделя толкова средства в тази посока. През 2017 година разходите за социални дейности на „Арсенал“ стигнаха 15 милиона лева. На този етап се запазват всички социални придобивки и стимули за работещите в дружеството. Това са 15-те ваучера в рамките на 1 календарна година, безплатните почивки за работниците – те са изцяло за сметка на фирмата, безплатните торти за рождения ден на всеки работник и служител, подобренията в условията на труд. „Арсенал“ в момента изпълнява договор, който е спечелил по програма за условия на труд, и в дружеството реално вече са закупени предпазни средства за близо 400 хиляди лева. Паралелно с това, извън програмата, продължава осигуряването на други лични предпазни средства и работно облекло. В последните 2 години всички работещи в дружеството са обезпечени на 100 процента с работно облекло. Подобряват се условията в битовите помещения – над 50% от битовките са напълно ремонтирани, изцяло обновени, обзаведени са с нови маси и столове, с

нови електроуреди.

Продължава работата по газификацията на дружеството. Един от големите цехове в Завод 2 – цех 160, вече се отоплява с газ. Паралелно с това ще бъде пуснато отоплението на газ в цеховете 110 и 120 на Завод 1, в момента стартира и газифициране на основния корпус на Завод 1. С него газификацията в „Арсенал“ ще надхвърли 70% от това, което трябва да бъде направено. Проучва се и възможността за газификация на Завод 4 в Мъглиж.

Продължава безплатният превоз на пътуващите работници на „Арсенал“ от и до площадките в Казанлък и Мъглиж. Месечната сума, която се плаща само за транспорт, е над 100 000 лева, като тук се включва и нашият вътрешнозаводски транспорт, нашите автобуси, които возят работниците до околните населени места, и транспортът, извършван по договори от фирми-превозвачи.

И тъй като зная, че хората се вълнуват от въпроса за заплатите, бих искал да кажа, че увеличението им през годината зависи от това с какви договори е обезпечено дружеството и до каква степен. Аз съм убеден, че при възможност, както винаги досега, ръководството на дружеството ще направи необходимото в тази посока.

Юлия Младенова

Юбилей!

Човек, както и да живее, все стига до едни красиви моменти... И години...

От които, всъщност, започва друг нов, прекрасен момент! Защото:

„И на 60 все още мъж е - по-младите пред него не предат! Той знае колко на кого е дължен! В краката му лежи на длан светът! И на 60 мъжът е мъж, та дрънка и нищо в повече не му е, май!“

Ама никак.

Затова му пожелаваме още дълги, дълги години да ни радва и да дава смелост с професионализма и всеотдайността си, да е здрав, за да се радва на успехите на тези около себе си и на обичаните от него хора, да е все така победител в големите битки, в които се впуска.

Честит юбилей на **Станислав Кирилов Зарев** - ръководител отдел „Нови конструкции“ при БРББ, Дирекция „Проектиране, инвестиции, строителство“ на „Арсенал“ АД!

От колегите

Честито!

За още много прекрасни и изпълнени с големи и красиви дири години на една от арсеналските емблеми в периода на новото съзидане - човекът, без когото казанлъкият местен парламент трудно може да гради дири...

Експертът инж. Цветан Шиков,

Ръководител направление „Проектиране, инвестиции и строителство“

Честит рожден ден!

За историята**„Креативни, технични, различни“.**

Така се нарича книгата, която учениците от ПГ „Иван Хаджиенов“ са създали по проекта за дуално обучение и екземпляри от която получиха представителите на фирмите-партньори по

проекта. В нея с богат снимков материал са показани различни моменти от учебните практики във фирмите и от училищния живот, свързан с професионалната подготовка.

Това е първата училищна книга, луксозно направена. Хаджиеновци обещаха напред в годините да надграждат и дописват с гордост и чест славните страници на гимназията и своето професионално развитие.

„Да оставим следи и върнем старата слава на училището“, е амбицията на възпитаниците на първото в страната професионално техническо училище, родено в Казанлък, благодарение личната лепта от 1 млн. златни лева на енинеца Иван Хаджиенов.

„Трибуна Арсенал“

Наздраве!

И да не спират да цъфтят житейските орхидеи в живота на една от най-слънчевите и сърцати жени в „Арсенал“! Човекът, без когото местната организация на КТ „Подкрепа“ ще е иначе;

жената, готова да брани с душа и сърце всяка читава кауза, в която вижда, макар и зрънце, само добро и справедливо; синдикалистът, без когото българският синдикализъм ще е с една идея поне по-сив, празнува.

Почти на финала на януари, но за сметка на това - с душа, побрала всичките лета на света!

Честит голям личен празник на Светлана Станчева - зам.-председател на КТ „Подкрепа“ в „Арсенал“!

От колегите и всички, които я уважават

ПЪРВИ РЕД - „АРСЕНАЛ“

Тя е от тези, в чиято професионална биография „Арсенал“ е на първия ред. Просто няма друго. От училищната скамейка до сега. Вече 33 години. Неотменно

вод 3, отсрамват арсеналски фамилията. Навремето обаче било друго: и тя, съпругът ѝ борвергеристът Христо от Завод 5, както и двамата ѝ родители, били арсенал-

ние, но не крие и тревогата си, че всъщност работа има много, а често липсват новите смени и поколения, които да поемат щафетата от по-старите. Липсва и фундамент, и търпение. Затова намира за похвални почти апостолските усилия, които ръководството на фирмата прави за квалификацията и надграждащото обучение на млади кадри, за нуждите на фирменото производство. Знае, че това е дълъг и непременно двустранен процес: едните да искат, да влагат и мотивират, другите - да са мотивирани и да имат желание за работа и развитие. Без това, каквато и да е заплатата като размер, винаги е недостатъчна, категорична е синдикалистката.

Минка е заместник-председател на КТ „Подкрепа“ в цеха. От тази си камбанария счита, че синдикатите в някаква степен са и длъжници на работниците. Поне що се отнася до договарянето по отношение на работни заплати и вътрешен режим.

Отвъд това за шлайфистката най-важното е да има работа. Сигурна. С добри доходи. Защото няма планове да става емигрант на жизнено поприще в средата. След повече от три десетилетия в „Арсенал“ иска да вярва, че именно тук ще посрещне достойно и последния си работен ден от трудовия си стаж. И няма да има втори, различен, ред в своята трудова история.

Не защото е консервативна, а защото е човек с принципи и уважава предаността, всеотдайността и постоянството.

Когато не е на работа, шлайфистката от Завод 6 има друга своя запазена „зелена“ територия - грижи по зимната зелена градина къщи, плетиво и пътувания със семейството. В тях неизменно сред чаровния багаж е и единствената внучка засега на Минка - Ивайла. Любознателната малка симпатяга отдавна е забелязана с хубостта си - преди няколко години събира чар и овации като една от принцесите на Царица Роза. А сега радва с успехите си близките.

Капризният и протяжен януари обича Минка и семейството ѝ. Празнуват. Минимум четири пъти. Толкова са личните семейни празнични поводи в дома на арсеналската отличничка: рожден ден на самата Минка, рождени дни на двете ѝ деца и на нейната майка.

При толкова лични празници, споделени с обичани и близки хора, с работа, която ти дава стабилност, не може да не бъдеш доволен от съдбата си. Не само през януари.

Деляна Бобева

Да подадем ръка!

21-годишно талантливо момиче от Казанлък има нужда от подкрепата на всички ни.

За да продължи да надгражда в себе си, да се усъвършенства и да радва с успехите и таланта си семейството си, града ни, държавата ни.

21-годишната студентка в специалността „Приложни изкуства и дизайн“ на Художествената академия в София, бивша възпитаничка на СОУ „Екзарх Антим първи“ в Казанлък и талантлива пианистка - Александра Бошнакова, има нужда от подкрепата на хора с възможности или просто добри.

За втори път Александра получава класиране и оферта от Виенската художествена академия за обучение в продължение на един семестър от 4 месеца там, по програма „Еразъм“.

Одобрението на талантливата възпитаничка от класа по пиано на Елена Юлиянова и носителка на много национални и международни награди е за втори път.

Миналата година Александра успява да спечели стипендия за обучението си, но поради липса на средства за останалите разноски там, които семейството ѝ не може да осигури, момичето я отказва и не заминава.

Кандидатства втори път и в навечерието на новата година офертата и поканата към Александра Бошнакова от престижното висше училище във Виена е подновена.

Докато е в австрийската столица, тя ще получава месечна стипендия в размер на 400 евро, които няма да са достатъчни да поеме и разноските си по общежитието, които месечно са 250 евро.

Транспортните разходи на месец за пътуване с градския транспорт във Виена ще са в размер на 75 евро, които момичето също трябва да заделни от стипендията си.

Така на практика със сумата, която остава, талантливата бъдеща дизайнерка и пианистка няма да може да поеме своите разходи.

Висящ остава сериозният проблем по разноските за общежитието, които за трите месеца, за които Александра няма средства, са в размер общо на 750 евро /по 250 евро на месец/.

Семеството ѝ също не може да заделни пари, тъй като, освен студентката Александра, имат още 3 деца в ученическа възраст - между 12 и 17 години.

Майката на Александра е служител на „Арсенал“, в Завод 3 - Мария Александровна Бошнакова, която е и диригент на хора към Старозагорската Митрополия. Бащата е свещеник.

Първи на момичето са подали ръка от Община Казанлък, отпусвайки средства за закупуването на билет до Виена и поемането на първата месечна такса за общежитие там.

Да помогнат са обещали и от Старозагорската Митрополия, които са осигурили и депозита за общежитието във Виена.

Момичето от Казанлък трябва да пътува за Виена на 23 февруари.

Дотогава трябва да бъде осигурена нужната сума за останалите три месеца за общежитие там.

Да подадем ръка и поощрим в пътя му напред един талантлив млад човек!

Всеки, който им възможност и желае, може да подаде ръка на 21-годишната студентка от Казанлък Александра Цанкова Бошнакова.

За целта е създадена и специална сметка в евро:

BG74 UNCR 7000 15229712 94
Сметка 7000 1522971294
Александра Цанкова Бошнакова

Ако бъде осигурена подкрепата за Алекс, тя ще е първата студентка от Художествената академия на България, която получава право на семестриално обучение във Виенската художествена академия за последните 20 години.

За връзка със семейството тел: 0899 671979

С внучката Ивайла

и неотлъчно. Зад шлайфа. В Завод 6. Толкова е „задобряла“ от това, че отдавна си е и настройчик на машината и операциите и на практика няма невъзможни неща, свързани с машината, която познава като двете си ръце.

За всичкото това време дочака и своя миг. На признание. Част е от тазгодишната фирмена Алея на първенците.

Забелязана е. Заради усърдието, трудолюбието, постоянството, професионализма, всеотдайността.

Минка Дякова Панайотова. Една от тримата отличени от Завод 6 тази година. Работничката на плоския шлайф в цех 110 на Завод 6 с началник Божидар Коев.

За нея и колежката ѝ цехът и шефът „лепнали“ друго име: „мъжки момичета“, защото могат да се справят сами с всяка ситуация на работното място.

Не само заради опита, а и заради характера. Минка е биткаджийка, зодия Козирог. Не се дава лесно.

Затова и е удържала на всичките пъстри времена във фирмата. Част от фамилията ѝ се пръснала в трудните времена, но тя остана. Сега тя и дъщеря ѝ Живка Христова, отскоро арсеналка от екипа на За-

ци. Покойният ѝ баща Дяко Георгиев работил в арсеналското „Обществено хранене“, а майка ѝ - Радка Пенчева, била част от екипа на Завод 6.

И любовта на Минка била арсеналска, макар да я среща по купони в навечерието на абитуриентския си бал. Съпругът ѝ, с корени от Радоев, тогава работел в „Арсенал“. Срещнали се, видели се, харесали се, взели се. От тази сгяда се родили дъщеря и син, вече големи хора - на 32 и 26 години.

Като гледа човек малката, дребна, енергична и с живи очи Минка, е трудно да повярва, че тази фина жена може да мери и норма, и опит, и може с мъжете. Прави го. И затова ѝ помага не само специалното професионално образование - възпитаничка е на професионалното и съществувало допреди 18 години и тъй нужно сега Арсеналско училище, както и сериозният фундамент, който някога даваше българското професионално образование. Сега било друго, откровена е шлайфистката: „Младите идват, обучаваме ги, стоят месец-два и после си тръгват. Имат куп причини за това или просто са нетърпеливи“. Тя самата няма обяс-

ЗА ВАС, АРСЕНАЛЦИ!

Баба, дядо и внуци

От първо лице

Вера Седмакова: Моите години - моето богатство.

Работа в „Арсенал“ от 35 години като одитор качество в Завод 0/620. Тук мина животът ми, тук е и

Имам добра орисия: винаги съм работила с едни от най-добрите специалисти в дружеството. Без тях нямаше да

незабравимата ми любов – КТО в Завод 4 Мъглиж.

Преминах, както и другите колеги по това време, школата на Светослав Александар, за което съм му много благодарна.

успя да мина пътя си като технолог, работник, началник смяна, мениджър и одитор по качеството. На всички много ви благодаря за разбиранието, съпричастността,

Петранка Атанасова Костадинова

Опаковчикът Петрана Атанасова Костадинова от Завод 5, цех 510, е щастлива баба, която няма свободно време. Изяждат ѝ го четирите малки хали, с които са я дарили двете ѝ дъщери Лалка и Миглена: внуците Иван - на 14 г., Румен - на 9 г., Преслава - на 7 и Дария - на 1 г. и 6 м. Те са онова щастие, което Петрана пожелава всекиму.

Отвъд времето, в което е на работа, Петрана посвещава цялото си свободно време на внуците: играе с тях, готви им вкусни неща и се радва на успехите им. А те не са малко: любимото занимание на 7-годишната Преслава е да прави прически - на себе си и на баба си, и да се разкрасява с бабините гримове и червила. Иван радва баба си с футболните си успехи на терена. Той е млада и обещаваща надежда от детската гарнитура на футболната школа в „Арсенал“.

Другият внук - Румен, от сега знае, че като стане голям, ще е войник, споделя с радост младата баба Петранка, за която голямата загадка е малката Дария, която все още е неориентирана :).

И като всяка добра и всеотдайна баба, и тази Нова година Петранка Атанасова посреща в компанията на част от внуците си и телевизионно вдигна наздравица с президента.

Тя ежедневно обменя опит и ниже сладки приказки за внуците с по-голямата си дъщеря, която е и колежка по завод - Лалка, от цех 530 на Завод 5 в „Арсенал“.

52-годишната щастлива баба на 4-ма внуци, тъкачка по професия, която от 4 години открива свое ново амплуа в „Арсенал“.

„Трибуна Арсенал“

взаимопомощта, търпението, толерантността и колегиалността.

Най-хубавите ми мигове в живота са летни: тогава цялата фамилия можем да се съберем заедно, да съм сред моите внуци:

- Владислав - ученик в 9-и клас в Шумен;
- Данаил - ученик в 6-и клас в гимназия в Щутгарт;
- Томислав - ученик в 9-и клас на Математическата гимназия в Шумен;
- Инеса е дългоочакваната принцеса, която е ученичка в 1-ви клас, също в Шумен;
- Наталия - ученичка в 3-и клас във Валдорфшуле в Щутгарт;
- Светослав е още в забавачницата.

И още един важен член на моето семейство: Пелагия - майка, баба и прабаба, жива и здрава, на 90 години, ветеран от войната.

С благодарност към всички за красиво преживените и съпреживени години!

Рубрика Етикет

НАВИЦИ, КОИТО ИЗДАВАТ ХАРАКТЕРА НИ

Лидерите пият еспресо, чистото е за хората тип „право, куме, в очи“

Умна българска приказка казва, че по дрехите посрещат, а по ума изпращат.

В новите времена, в които живеем, това звучи опростено, заради купищата други възможности и знания, които можем да имаме за другия, без дори той да подозира. Фейсбук-присъствието ни, постовете ни, невербалният език на тялото и жестовете ни говорят много повече от онова, което казват дрехите ни или което изричават нас.

Не трябва да забравяме обаче, че съществуват редица дребни фактори, които изграждат образа ни и върху които нямаме контрол (за разлика от думите и поведението ни).

Здравото ръкостискане

издава, че човекът срещу вас е екстровеит. Той обича да изразява ясно своите емоции.

Ако някой постави ръка на рамото ви, когато се срещне с вас, вероятно искрено ви харесва или пък е манипулатор.

Ако хване ръката ви и с двете си ръце, този човек се кани да поиска нещо от вас или да ви предаде някакво съобщение.

Селфитата също казват много. Хората, които държат камерата отдолу, имат позитивна гледна точка за света.

Но тези, които са твърде сериозни или отговорни, рядко позволяват на другите да знаят какво правят чрез социалните медии. Освен това, те често се снимат по такъв начин, че другите да не могат да разберат къде същност се намират.

Колко често ровим в телефона си и къде - също носи информация за нас на околните.

Ако твърде често ровите в

телефона си, то доста е вероятно вие да сте депресирани и да търсите външна стимулация.

Говори и начинът, по който се храним, независимо дали сме в кафене, в изскан ресторант или просто „на крак“.

Онези от вас, които обичат да режат всичко на малки парченца, често се стремят към дълготрайни връзки. Те се опитват да живеят живота си по свои собствени правила. От друга страна, онези, които смесват всички части на своето ястие, без значение що за деликатес хапват, най-вероятно имат силен характер. Освен това, поемат повече отговорности.

Хората, които изяждат храната си бързо, са добри в мультитаскинг, характеризират се със своята компетентност на работното място, рядко изпускат краен срок и винаги са

с една крачка напред. Хората, които се хранят бавно, живеят в настоящето и знаят как да се наслаждават на живота.

Пуканките като информация за емоционалния ни профил.

Изследванията показват, че интровертите изяждат внимателно всяка пуканка поотделно. Екстровеитите от своя страна обичат да хапват с цели шепи.

Говорещото кафе.

Еспрето е любимата напитка на лидерите, докато онези, които ги следват, пият двойно еспресо. Хората, които обичат лате, често имат проблем с взимането на решения и подхождат по-спокойно към всичко. Онези, които са социални и креативни, предпочитат капучино. По-приключенски настроените пък - фрапучино. Чистото кафе пък е характер-

но за хората с директен подход в живота. Те рядко правят нещо извън рамките на нормалното. Хората пък, които търсят нови изживявания от време на време, добавят захар и сметана към своето кафе.

Накъде гледаме, докато пием.

Гледате дълго в дъното на своята чаша? Значи често сте по-фокусирани и замислени. Нямаме склонност да се отнасяте в мечти. Онези, които гледат над чашата, се влияят по-лесно от останалите и често са немарливи. Същевременно обаче са и много по-наясно с онова, което се случва в света около тях.

Ако човек затваря очи, когато пие, може би изпитва някаква болка и дискомфорт и търси начин, по който да се отпусне.

„Трибуна Арсенал“

Екатерина Бончева:

ХОРАТА С МОРАЛ И ДОСТОЙНСТВО СА ИЗТЛАСКАНИ ОТ ВЛАСТТА

Да се разказва. Като противоотрова на забравата, е тезата на психолога-журналист, член на Комисията по досиетата Екатерина Бончева, според която се „задава поколение на незнанието, което не познава историята си“.

Кое е по-добре по темата „Досиета“, госпожо Бончева: да заровим томахащите и да забравим или да извадим всичко на масата?

- За да се зароят томахащите и да се забрави, преди това всичко трябва да се извади на масата.

А защо не се изважда?

- Защото няма политическа воля нещата да се докарат до края и няма натиск за това, което казват гражданите. Ето, в Казанлък има едно общество, не много голямо, но много активно. Но това е тук, има и на други места в България, но като цяло разказът за комунизма още не е завършен, младите не знаят за какво става дума точно, задават въпрос, който отдавна би следвало да има ясен отговор. Да е ясен на обществото ни, защото хората се вълнуват. Въпросът е: защо, защо се мълчи? Защо хората са мълчали толкова дълго време? Мълчали са от страх, защото хората не са искали да преживеят отново, след толкова време, травмата. През всичките тези години на развитието ни социализъм, че и сега ние сме забравили хората, минали през лагери. Младите не знаят за това и то подхранва носталгията по един режим, който е бил белязан от лагери, от смърт - и всичко това в мирно време.

Това задача повече на обществото, на следващото поколение или на политиките ни е?

- Това е задача на всеки един. И най-малкото усилие може да направи нещо. Разбира се, и в голяма степен и на политиките. Но нито една политическа партия до този момент у нас не е взела антикомунизма като своя кауза. Много се кичат с нея по време на избори, тогава, когато трябва да се събират гласове по различни поводи, но дори и СДС не направи това докрай, макар че бяха първите, които заговориха за него. Някак, въпросът за миналото, за антикомунизма, се разглежда много конюнктурно: тогава, когато е удобно да не бъде поставен този проблем. А всъщност е нужно много малко. Това, което се прави във всяка град от шепс хора, е много важно: да се разказва. Поне това трябва да се направи като противоотрова на забравата - да се разказва.

От скелетите в гардероба ли се притесняват всички политически партии или защото, ако се заровим надълбоко, ще открием, че всички са започнали от едно и също място?

- Не всички са започнали от едно и също място, но, за съжаление, голяма част от тези, които са по върховете

Непокорните в бизнеса, в обществото, в политиката... Какво замества лагерите сега?

на западните държави, до манталитета на западните държави, защото е отровена от 45 години комунисти-

в обществото ни, като се има предвид, че тези хора си заминават, дори по чисто физически и биологични причини, ако тази истина остане заровена?

- Задава се едно поколение на незнанието. Поколение, което може да бъде подхранвано от някакви фалшиви носталгии по един предишен режим. Поколение, което няма памет, което не познава историята си, трудно може да бъде мотивирано да работи за някаква национална кауза.

Навръх последния Десети ноември излезе тайна стенограма за последния комунистически пленум на 10-и ноември 1989 г. Какъв е Вашият прочит на тази стенограма?

- Моят прочит и без тази стенограма е, че стана ясно, че това е бил един вътрешнопартиен преврат, чиято цел е била да укрепи социализма, обаче все пак духът е бил пуснат от бутилката. И се е случило това, което не са очаквали партийните ръководители. Въпросът е защо и днес на тези високи позиции са наследниците на тези хора, които довели България три пъти до национални катастрофи, до три икономически катастрофи по време на техния режим. Да не говорим за случващото се зад кулисите: лагерите, незарасналите рани на отделни фамилии, за които на много малко места все още се говори. Една незараснала рана, една травма на хората, минали по този път. А това е и една незараснала рана на обществото.

Има теза, че България била обречена на комунизъм. Споделете ли?

- Аз не обичам такива теории, няма нищо обречено. Всеки по някаква начин сам гради историята си. Тъжното е по-скоро това, че едно поколение расте в незнание. Но в крайна сметка светът се променя, новите технологии навлизат и ние не знаем какво ще се случи след един кратък исторически период, но така или иначе денационализацията /изчистването от влиянието на нацистката идеология/ е започнала през 1960 г. Кога ще започне декомунизацията в България? Може би трябва да минат още 40 години...

Деляна Бобева

Бел. авт. /денацификация - лустрация, комплекс от мероприятия, извършени за изчистване на следвоенното немско и австрийско общество, култура, преса, икономика, образование, юриспруденция и политика от влиянието на нацистката идеология/.

Тя е от онези събеседници, които се помнят. Думите им кълтат дълго, след като са ги споделили с теб. Защото са лишени от словоблудство. И зареждат с обществена енергия.

Тя е от онези жени на България и поредния ни преход, които в много отношения засрамиха мъжете по мъжкарлък и достойнство. С дела и принципи.

И не ги смениха след всяко задаващо се перодно властово знаме, нито ги вееха като индугенция срещу досегаемост. От властта.

Екатерина Бончева. Дългогодишен журналист, повече от 10 години член на Комисията по досиетата.

Софиянка, с казанлъшки корени. Преди 110 години дядо ѝ строи в павелбанското село Търничене розоварна, която днес дава хляб на семейството ѝ.

Завършила е психология и философия в СУ "Св. Кл. Охридски".

Като член на Комисията по досиетата, е съставител на сборника „Военното разузнаване през комунизма“, издание на комисията. Работила е в психологическата лаборатория, във в. „АБВ“ и в. „Демокрация“.

те на различните власти, са започнали от едно и също място. Защото на позиции и в изпълнителната, и в законодателната, и в съдебната власт, на високи позиции са били хора, които са работили за предишния режим и са били възпитавани от своите родители в обслужване на този режим. Причината за това е, че идеята България да бъде изчистена от комунизма не е кауза на никого, който е във властта.

А може ли да правим паралел с време днешно? Сега няма лагери за заточение, но има други префинени методи, с които непокорните, да ги нарежем, могат да бъдат наказвани под някаква форма?

- Слава Богу, лагерите нищо не ги замества. Защото все пак светът сега е по-различен, макар световните катастрофи понякога да не дават предвартелни белези, както в Германия, например, интелектуалците и образованите хора не са си представяли, че Хитлер може да дойде на власт. Казвали са: не можем да повярваме, че в родината на Гьоте и Шилер ще дойде един човек, който по този начин ще управлява света. Така че - историята поднася своите изненади. Днес ситуацията е различна, но за съжаление либералната доктрина по някакъв начин беше срината от този мигрантски поток. Европа е различна, България няма как да стигне до стандарта

чески режим и манталитет. Всичко това, което се случва днес, говори за това, че хората с морал и достойнство, некорумпираните хора, са изтласкани извън властта. Те не са допускани във властта. А когато не си във власт, нямаш и тези механизми за въздействие. И това е причината да се случва всичко това, което се случва днес. Тоест, голямата енергия и големите надежди на хората през 1989 г. не се случиха във вида, в който очаквахме. Разбира се, България е много променена, но България все още не е това, което трябва да бъде. Несъбдната остана. Неслучващата се България.

Каква бомба ще „цъка“

ДВЕТЕ НАТАЛИИ НА СОЛЖЕНИЦИН

ПЪРВАТА НАТАЛИЯ – РЕШЕТОВСКА. Тя била Музата на Солженицин. Докато били заедно – 30 години, той написал най-хубавите си книги, станал световно известен и получил Нобелова награда.

Запознали се в Ростовския университет през 1936 г. Тя учела химия, той – физика. Преди това тя завършила музикално училище. Били неизменни партньори в студията по танци. Той бил мил и нежен. Влюбен. Наричал я Наташенка, Наталочка. Тя него – Саня. Оженили се в 4-ти курс, през 1940-та, на 27 април – той обичал числа, кратни на 9. Меденият им месец бил в малка къщичка в гората, спяли върху сеното.

Александър бил един от най-добрите студенти. Дали му самостоятелна стая и Сталинска стипендия от 500 рубли. Препечелвали и от програми: тя свирела на пиано, а той рецитирал стихове. Имал феноменална памет. По-късно в лагерите било опасно да си води записки, затова научавал произведенията си наизуст.

Строго разпределял времето си, казвал: „Ако не умееш да използваш минутата, ще пропилееш и часа, и деня, и целия живот“.

Много рядко й правел подаръци: букетче момини сълзи за сватбата, понякога ноти или книги, веднъж – и сребърна чашка.

Тя не била добра домакиня. Да свари супа за нея било страшно, отколкото да се яви на няколко държавни изпита. Но Саня не бил придричлив, за закуска най-често му пържела яйца.

Животът им започнал красиво, но последвали 10 безкрайни години... 4 заради войната и 6 заради лагерите.

През 1944 г. тя защитила дисертация. До 1949 г. Саня бил в затвор в Москва, после го прехвърлили в лагер. Тя можела да му пише веднъж месечно, а той на нея – два пъти в годината, без никакви свиждания. Колетите – един път месечно. Икономисвайки от себе си, тя му прасала захар, хартия, моливи, книги. Купувала с талони селъдката и я сменяла за хляб, кашкавал и сланина.

В архива ѝ са запазени 13 картини и 172 затворнически и лагерни писма. В едно от тях той написал: „Ти ми спаси живота и даже повече от живота“.

С годините вярата му в амнистията угаснала, не знаел дали ще се върне, затова – нека се чувства свободна.

През 1948 г. Солженицин се съгласил на развод и Наталия Алексеевна живяла 5 г. с проф. Всеволод Сомов от Рязанския медицински университет. Той имал две момченца, нереали-

зираните си майчини чувства тя стоварила върху тях. И порано искала да стане майка, но Солженицин бил категоричен: децата щели да му пречат на творчеството. А по-късно, след

смъртта може да ги раздели. Когато празнували 25 г. съвместен живот, вдигнал наиздрива: „Да пием за това – до гроб да бъдем заедно!“.

ще му дам този ключ и ще му кажа: „Винаги си добре дошъл в моя дом“. А този дом приличал на музей на Солженицин – пазела всичко, подредено по дати. В последните три години била много

гражданство било възстановено през 1990 г. В Цюрих била президент на Руския обществен фонд в помощ на преследваните, известен като „Фонд на Солженицин“, от 1992 г. с дейност в Москва.

Аля, както я наричал той, смятала, че трябва да се живее и умре в родината, а той – да умре където ще, важното е да го печатат. Книгите на Солженицин за нея били важни повече като средство за борба, отколкото като литература, подтиквала го към политическо противопоставяне. „Дека-полека моето литературно дело започна да се превръща във фортификационно съоръжение“, казал той, когато ѝ оставил цялото си наследство. За обществената си дейност, вкл. като член на Полечителските съвети на фондодите за възраждане на Соловецката обител, за социални иновации „Волноное дело“ и за „Увекочаване паметта на жертвите на политически репресии“, през 2015 г. е награден с орден „За заслуги пред Отечеството“ IV ст. Редактор-съставител е на излизащите от 2007 г. събрани съчинения на Солженицин в 30 тома. През 1994 г. Солженицин се среща с президента Елцин, а през 2000 г. и 2007 г. – с президента Путин.

Наталия и Александър Солженицини посрещат в дома си Людмила и Владимир Путини, 2000 г.

С Путин Солженицина се среща и след смъртта на съпруга си, през 2009 г. Поводът – изучаването на Солженицини в руските училища. Тя отказала. Влязла в спор с Юрий Поляков, гл. редактор на в. „Литературная газета“, който, отклонявайки влизането си в юбилейния комитет, писал: „Защо 100-годишните на крупни съветски писатели, които не са се карали с властта – Леонов, Шолохов, Твардовски, се отбелязват твърде скромно в сравнение с плановете за отбелязването на юбилея на Солженицин?“

През 2014 г. бил честван юбилей на Светлова. По повод казаното от Солженицини: „Без нея аз нищо нямаше да направя!“, без да очаква признание за гигантския си труд, тя заявила: „Аз обичам всичко, което правехме заедно и не казвам, че без мен няма да стане. Това беше моето доброволно потъване в неговата работа. И съм щастлива от това“.

Владимир Лукин, посланик на Русия в САЩ през 90-те години, си спомня как топло са го посрещали Солженицини в малкия си американски дом: „Тя не просто вземаше участие, тя организираше всичко в този завод, наречен „Семейство Солженицини“ – едно огромно мероприятие, което работеше много добре, ясно и ефективно“.

Според запознати, и днес Наталия Дмитриевна продължава да работи над събраните съчинения на Солженицини. Имало още много непубликувани текстове.

Всеки ден тя сядала над тях, чувствайки, че той е до нея...

Мария Рашкова

Александър Исаевич Солженицин (1918 – 2008) е руски писател-десидент, драматург, историк. Роден е в Кисловодск. Завършва математика и физика в Ростовския университет. По време на Втората световна война се сражава за Червената армия. През 1945 г. е арестуван, т. к. в писмо до приятел критикувал Сталин. Описва това в романа си „В първия кръг“.

След като е излекуван от рак през 1954 г., излиза „Раково отделение“. Времето, прекарано в лагерите на ГУЛАГ /Държавно управление на лагерите/, описва в „Един ден на Иван Денисович“ и „Архипелагът ГУЛАГ“.

Реабилитиран е от Никита Хрущов. След 1966 г. книгите му за дълго не се публикуват. Конфликтът му с властите – заради реакциите му срещу цензурата, се изостря, когато на Запад издават две от книгите му.

През 1970 г. е удостоен с Нобелова награда, но т. к. е в лагер, я получава през 1974 г., когато е лишен от руско гражданство. Установява се в Цюрих, а през 1976 г. – във Вермонт, САЩ. Завръща се в родината си през 1994 г.

Смятан е за радикален, т. к. критикувал и комунизма, и капитализма. За историческия му труд „200 години заедно“ – за руско-еврейските отношения, отзивите са противоречиви.

От 1997 г. е редовен член на Руската академия на науките. През с. г. учредява собствена награда за литература от 25 000 долара. Почетен гражданин е на Рязан.

С болка споделя в последните си интервюта: „Украинските власти подпомагат американците да се отслаби Русия“. За сп. „Шпигел“ казва: „Ако трите главни субекта – САЩ, ЕС и Русия, не сключат стратегически съюз, нашата цивилизация рано или късно ще изчезне“.

Умира през 2008 г. в Москва. По повод 100 г. от рождението на писателя 2018-та в Русия е обявена за Година на Александър Солженицин.

операция – рак на матката, вече не можела да бъде майка. Солженицин също бил опериран от рак, казали му, че той също не може да има деца.

През 1949 г. Наталия огливила катедрата по химия в Рязанския селскостопански университет. Била щастлива. Това щяло да продължи, ако през 1956 г. не била срещнала Солженицин отново – у приятели в Москва. Заговорили. Сякаш никога не са се разделяли. Той ѝ дал посветени на нея стихове. Душата ѝ се преобърнала. Сключили брак отново и живели в Рязан 12 години.

Н. Решетовска над ръкописите на Солженицин на вилата им, 1960 г.

Солженицин бил вече известен и покровителстван от Хрущов. Срещал се с много жени и обяснявал, че му трябват нови усещания за сюжетите му. Скоро Наталия Решетовска разбрала, че една друга Наталия – Светлова, е бременна... Тихият им живот се срутил изведнъж. Една нощ тя изпила 35 таблетки мединал, спасил я Солженицин.

След 3 г. последвал развод. Наталия символично погребала своята Любов. Изкопала „гроб“ под едно дърво на вилата им и положила любимата си снимка на бившия си съпруг. Посипала я с пръст, заргадила я с карамфили. Вкъщи на стената закачила лист със зачеркнато на него огромно АЗ. Веднъж, докато косил тревата, Солженицин се натъкнал на собствения си „гроб“ и ѝ направил скандал, че „погребала жив близък човек“.

През 1974 г., заедно с новото си семейство, той напуснал страната, върнал се след 20 г. Книгите, които Решетовска му посветила, били публикувани под редакцията на Константин Семьонов, третият ѝ съпруг. През 1996 г. била приета в Съюза на писателите.

Въпреки прекъсването си щастие, казвала, че животът ѝ е „закачен за душата на Солженицин“. Под възгланищата си държала ключ: „Ако все пак Саня дойде,

болна, на легло. Солженицин ѝ помагал с по 3000 долара на година, плащал на болногледача, доставял редки и скъпи лекарства, но цели 25 г. не се виждал с нея. На 80-я ѝ рожден ден Светлова ѝ занесла огромна кошница с рози и новата книга на Солженицин с автограф. Поискала ѝ прошка. Решетовска им простила всичко.

Към края на дните си подписа брак с писателя Николай Ледовских, който след смъртта ѝ наследил архивите на Солженицин и ги показал в изложба.

Наталия Решетовска починала през 2003 г. На погребението ѝ другата Наталия занесла 10 хиляди рубли.

ВТОРАТА НАТАЛИЯ – СВЕТЛОВА. За нея казват, че мащабите на великия ѝ съпруг ѝ прилягат. С 21 г. по-млада от него, тя станала Солженицина през 1973 г. Завършила Московския университет – механо-математическия факултет, където работила след аспирантурата си – в лабораторията за математическа статистика.

Била помощничка на Солженицин, редактор на произведенията му, съставител на събраните му съчинения и майка на децата му: Ермолай, Игнат и Степан. Имала син

от първия си брак – Дмитрий. С децата и майка си Наталия Дмитриевна заминала на Запад заедно със съпруга си. Съветското ѝ

За връзка с редакторите на „Трибуна Арсенал“:
Редакция: e-mail: tribuna.arsenal@gmail.com
Деляна Бобева: 0882 98 70 13, e-mail: didab@abv.bg
Диана Рамналиева: 0882 98 70 14, e-mail: diana_ramnalieva@abv.bg
Мария Рашкова: 0882 98 70 12; Първолетата Петкова: 5 74 55